

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.148/2014/6.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. április 7. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta, és április 22-én kihirdette a következő

í t é l e t e t

Az adóbevételt különösen nagymértékben csökkentő adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. január 9. napján kihirdetett 9.B.645/2012/32. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott terhére megállapított bűncselekmények minősítése helyesen a következő:

2 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette (1978. évi IV. tv. 310. § (1) és (4) bekezdés) és

2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (1978. évi IV. tv. 276. §).

A folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége vonatkozásában hozott felmentő rendelkezést mellőzi.

A vagyonelkobzásra vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Az első fokon felmerült bűnügyi költségből a vádlott 122.957 (százhuszonkettőezer-kilencszázötvenhét) forintot köteles az államnak megfizetni. A további 338.258 (háromszázharmincnyolcezer-kettőszázötvennyolc) forintot az állam viseli.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 10.160 (tízezer-egyszázhatvan) forint bűnügyi költség az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

vádlottat a törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével bűnösnek mondta ki 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében (1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (4) bekezdés), 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében (1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (3) bekezdés) és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §). Ezért öt halmazati büntetésül 2 év 8 hónap börtönre, mellékbüntetésül 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. 3.242.000 Ft erejéig vagyonelkobzást is rendelt el.

Ugyanakkor 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettének (1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (2) bekezdés) és 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) vádja alól felmentette. egyéb érdekelt polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költségről.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, a tényállás részbeni téves megállapítása és téves minősítés miatt, a büntetés súlyosítása és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása végett fellebbezett.

A társasági adóhiányt 2 rb. a Btk. 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő adóbevételt különösen nagymértékben csökkentő adócsalás büntetében indítványozta kimondani. A társasági adó vonatkozásában elkövetett évenkénti cselekmények ugyanis 2 rendbelinek minősülnek.

Indokolása szerint tévesen hozott felmentő rendelkezést az elsőfokú bíróság a különadóhoz kapcsolódó magánokirat-hamisítás vétsége vonatkozásában, ugyanis a társas vállalkozások a vádbeli időszakban egyidejűleg, egy bevallásban tettek eleget a társasági adó és a különadó bevallási kötelezettségüknek, így - mivel a társasági adóhoz kapcsolódó adócsalásban és magánokirat-hamisításban a bíróság marasztalta a vádlottat -, a különadóhoz kapcsolódó magánokirat-hamisítás miatt nem kell felmentő rendelkezést hozni.

Indítványozta továbbá, hogy a társasági adóhiányt a becsült költségek figyelmen kívül hagyásával állapítsa meg a bíróság.

A vádlott és védője enyhítésre irányulóan jelentettek be jogorvoslatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.182/2012/8-I. számú átiratában a törvényszék ítélete tényállásának helyesbítését, a bűncselekmények minősítésének megváltoztatását, a magánokirat-hamisítás vétségében történő felmentő rendelkezés mellőzését, a vádlottal szemben kiszabott büntetés súlyosítását és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatását, egyebekben az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a Be. 361. § (1) bekezdése alapján, nyilvános ülésen bírálta el.

A nyilvános ülésen az ügyész az indítványában foglaltakat, a védő és a vádlott - az utolsó szó jogán tett felszólalásában - az enyhítésre irányuló fellebbezést fenntartotta.

A vádhatóság fellebbezése a bűncselekmények minősítésének megváltoztatására irányulóan részben alapos.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat, és vizsgálta az ítélet megalapozottságát is.

Ennek során megállapította, hogy az első fokon eljáró bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, és a perrendi szabályokat is megtartotta. Nem észlelt a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjában felsorolt olyan (un. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná, de e paragrafusban fel nem sorolt egyéb, az ítélet megalapozottságát, és az eljárás törvényességét befolyásoló (Be. 375. § (1) bekezdés) eljárási szabálysértés sem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nagyrészt megalapozott, csak kisebb részben ellentétes az iratok tartalmával, mely a Be. 351. § (2) bekezdés c) pontja szerint részleges megalapozatlanságot eredményezett.

A részleges megalapozatlanság azonban a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján orvosolható volt. Az ítélet a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a következők szerint helyesbíti.

Az első fokú ítélet 9. oldalának utolsó előtti bekezdése a következő:

„vádolt fenti magatartásával társasági adónemben is hiányt okozott. Ezen adónemben a vádlott 2006. évben 102.285.000 Ft, 2007-ben 102.022.000 Ft összesen 204.307.000 Ft adóhiányt okozott.”

A helyesbítést követően a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, és a Be. 352. § (2) bekezdése alapján ítéletét a másodfokú bíróság arra alapította.

Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából valamennyi lényeges bizonyítékot megvizsgált és azokat okszerűen, nagy gondossággal, a logikai szabályai szerint mérlegelte.

Széleskörű bizonyítást folytatott, melynek során minden releváns személyi és tárgyi bizonyítékot beszerzett és megvizsgált.

A tényállást döntően a vádlott feltáró jellegű beismerő vallomására alapította, melyet mindenben alátámasztottak a rendelkezésre álló iratok, a tanúvallomások és a beszerzett szakértői vélemények. A tényállás részbeni pontatlansága, mely a befizetni elmulasztott társasági adó összegére vonatkozott, a bíróság hibás jogszabály értelmezésén alapult.

Az elsőfokú bíróság a tényállás alapján okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, és az Áfára elkövetett adócsalás vonatkozásában helytálló a minősítés is, csakúgy, mint a 2. rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége tekintetében. A másodfokú bíróság által megváltoztatott tényállás alapján azonban a vádlott a társasági adó vonatkozásában is különösen nagymértékben csökkentette az adóbevételt, így e cselekménye is az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés szerint minősülő, az adóbevételt különösen nagymértékben csökkentő adócsalás büntetnének minősül.

Helyes volt az ügyész fellebbezése abban, hogy a társasági adónemet érintő adócsalás elkövetési értékének megállapítása során a bírói gyakorlat kizárja a becslési eljárást. „Mindehhez azonban az is hozzátartozik, hogy az elbírált cselekmények elkövetési módjából kitűnően e számlák ténylegesen hamis tartalmúak voltak: meg nem történt gazdasági tranzakciókat tartalmaztak. Ezt figyelembe véve csak olyan költségek felmérésére

vonatkozó becslés történhetett volna, amely költségek - ahogyan az az ítéleti tényállásból egyértelműen kiderül - adófizetés szempontjából nem voltak érvényesíthetők." (Legf. Bír. Bfv.284/2007/8. szám)

A vádhatóság egyetértett a törvényszék ítéletével abban, hogy az Áfára elkövetett adócsalások folytatólagos egységet képeznek, ugyanakkor kifejtette azt az álláspontját, hogy a társasági adó vonatkozásában megvalósított cselekmények, figyelemmel az évenkénti elkövetésre, 2 rendbelinek minősülnek és ehhez kapcsolódóan a magánokirat-hamisítás vétsége is 2 rendbeli, azaz a vádlott terhére az adócsalást, és a magánokirat-hamisítást tekintve 3-3 rendbeli cselekmény róható.

Az ítélet tábla a társasági adóra elkövetett adócsalási cselekmények és a magánokirat-hamisítási cselekmények rendbeliségét illetően osztotta a törvényszék álláspontját, az maradéktalanul megfelel a felsőbíróóságok által kialakított bírói gyakorlatnak, függetlenül attól, hogy vádhatósági jogorvoslatok ezt rendszeresen támadják.

A következőket ítélezési gyakorlatnak megfelelően az egymást követő adóbevallási időszakokban a különböző adónemekre (szja, EHO, áfa, társasági adó) folyamatosan, több adóbevallási időszakon keresztül elkövetett adócsalás adónemenként 1-1 rendbeli folytatólagosan elkövetett adócsalásnak minősül. A folytatólagosan elkövetett adócsalás mindaddig 1 rb. bűncselekmény megállapításának alapjául szolgál, ameddig az egységes cselekményt a bíróság jogerős határozatával nem bírálta el. A felsőbíróóságok joggyakorlata megfelel a jogtudomány és jogirodalom által a büntetőjogi dogmatikával szemben kialakított elvárásoknak is. (Molnár Gábor: Az adócsalás a költségvetési csalásban. hvgorac lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2011, 176. o.) Helyesen hívta fel e körben a törvényszék a BH.2010.60. számon közzétett döntésben foglaltakat, de hasonló iránymutatást adnak például a Kúria Bhar.II.260/2011/10., Bfv.I.877/2010/12. számú határozatai, és a BH 2004.270. számon közzétett döntés is.

A Btk. 12. §-ának (2) bekezdésében megkívánt rövid időköz semmiképpen nem fogható fel abszolút, merev kategóriaként. E fogalmat az ítélezési gyakorlat alakítja, tölti meg tartalommal. Ebből következően - fordított logikát alkalmazva - a folytatólagosságot a hosszabb időmúlás zárhatja ki. E rövidebb, avagy hosszabb időköz a bűncselekmény jellege, elkövetési magatartása, következménye szerint kaphat jogi értékelést. A társasági adó esetében a vádlotti akarat-elhatározás nyilvánvalóan azonos, és a megvalósított cselekmény következménye is egységes volt. Mindezekre, s arra figyelemmel, hogy a társasági adónemre a bevallást évenként kell megtenni - a közel egy éves időtartam nem tekinthető olyan hosszú időnek e vonatkozásban, ami élesen elkülönítené egymástól az azonos adónemre két évet érintően elkövetett cselekményt, ezért az ítélet tábla álláspontja szerint a folytatólagosság megállapítása helyes volt.

A magánokirat-hamisítás vonatkozásában azért sem helytálló a folytatólagosság mellőzésére irányuló vádhatósági észrevétel, mivel nem csak az adóbevallások minősülnek az adócsalási bűncselekmény elkövetése során magánokiratnak, hanem a felhasznált valótlán tartalmú hamis számlák is, melyek könyvelésbe való beállítása folyamatosan történt. „A magánokirat-hamisítás elkövetésének a megállapítását részben a fiktív számlák

könyvelésbe történő beállítása alapozta meg. Miután az adóbevallás alapját a könyvelés képezi, a fiktív számlák elszámolása az adóbevallásban, az adó összegének a meghatározása során jut jelentőséghez, tehát az adóbevallás alapját a fiktív számlák képezik. Ennél fogva a gyakorlat a hamis, a hamisított vagy valótlan tartalmú magánokirat felhasználását és ehhez igazodóan az adócsalással alaki halmazatban a magánokirat-hamisítás megállapítását az adóbevallás benyújtásához köti." (Kúria Bhar.II.260/2011/10. szám)

Osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség álláspontját a tekintetben, hogy a törvényszék tévesen hozott felmentő rendelkezést a különadóhoz kapcsolódó magánokirat-hamisítás vétsége vonatkozásában. A vádbeli időszakban a társas vállalkozások egyidejűleg, egy bevallásban tettek eleget a társasági adó és a különadó bevallási kötelezettségüknek. Mivel a társasági adóhoz kapcsolódó adócsalásban és magánokirat-hamisításban a bíróság elmarasztalta a vádlottat, a különadóhoz kapcsolódó magánokirat-hamisítás miatt szükségtelen volt a felmentő rendelkezés meghozatala, ezért ezt az ítéltábla mellőzte.

Helytállóan ismerte fel és teljes körűen indokolta a törvényszék azt, hogy miért az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit alkalmazta.

Az elsőfokon eljáró bíróság nagyrészt helyesen feltárta az irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket, azokat összevetve a büntetés kiszabás egyéb elveivel, súlyuknak megfelelően értékelte.

Mellőzi azonban az ítéltábla a súlyosító körülmények közül az egyenes szándékot, az enyhítő körülmények közül pedig - a társasági adóhiány megváltozott összegére tekintettel - az értékhatár alsó részéhez közelítő értéket.

A kiszabott büntetés alkalmas a céljának elérésére. Mindez igaz úgy is, hogy a másodfokon megváltoztatott minősítés szerint a vádlott terhére rótt mindkét adócsalási cselekmény 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A kiszabott szabadságvesztés büntetés ennek megfelelően a törvényi minimum közelében van, annak lényeges enyhítésére az ítéltábla nem látott indokot. Ugyanakkor a súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezés sem foghatott helyt. Ennek indoka egyrészt a vádlott terhére nem róható jelentős időmúlás, másfelől az ítéletnek közvetítenie kell azt az üzenetet is, hogy az a bűnelkövető, aki megbánó magatartását a beismerő vallomáson túl feltáró jellegű vallomással is kifejezésre juttatja - mely vallomás kiemelkedő szerepet játszik az ügy felderítésében -, érdemes arra, hogy a bíróság ezen együttműködési törekvését a kiszabott büntetésben is értékelje.

A törvényszék vagyoneklobzást rendelt el, azonban azt nem jelölte meg, hogy kivel szemben. Az irányadó bírói gyakorlat szerint a vagyoneklobzást azzal szemben kell elrendelni, aki a bűncselekmény során gazdagodott, ha ez gazdasági társaság, akkor azzal szemben.

Jelen ügyben megállapítható, hogy az volt, amely gazdagodott a vádlott által be nem fizetett adók összegével. Amint azt a törvényszék ítéletének tényállásában helytállóan megállapította, az a felszámolási eljárást követően, 2011. május 18. napján a

cégjegyzékből törlésre került. Így a céggel szemben sem alkalmazható a vagyonelkobzás. Ezért az ítéletábra az erre vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzte.(95/2011.BK vélemény)

Tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a Be. 403. § (5) bekezdését, mely szerint a vádlott nem kötelezhető annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely annak folytán merült fel, hogy az eljárást meg kellett ismételni. Az állandó és irányadó bírói gyakorlat szerint ez azt jelenti, hogy a vádlott nem kötelezhető a megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére, azonban a hatályon kívül helyezéssel zárult első eljárásban felmerült bűnügyi költséget bűnössége megállapítása esetén a Be. 338. § (1) és (2) bekezdése alapján köteles megfizetni. Ezért az ítéletábra a bűnügyi költségre vonatkozó ítéleti rendelkezést helyesbítette.

Az előterjesztett polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítása törvényes.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a szükséges részben megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésének alkalmazásával helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megállapítására vonatkozó rendelkezés a Be. 381. § (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2014. április 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

Dr. Gömöri Olivér sk.
előadó bíró

. Hágér Tamás sk.
bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 9.B.645/2012/32. ítélete a másodfokú határozat folytán a mai napon jogerőre emelkedett, és végrehajthatóvá vált.
Debrecen, 2014. április 22.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelűl:

Kiadó.